

Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se returnează.
INSERATE se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Duker, Heinrich Schalk, Rudolf Mosse, A. Oppelits Nachfolger; Anton Oppelits, J. Danneberg, în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în București: Agence Havas, Succursale de Roumanie; în Hamburg: Karoly & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o serie garmond pe e colônă 8 or. și 80 or. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tariful și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o serie 10 or. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta” iese în da-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorilor.
AMPRENTUL PENTRU BRAȘOV
Administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 și etajul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 147.

Brașov, Vineri, 5 (17) Iulie.

1896.

Nou abonament

la

GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Iulie 1896 st. v.

s'a deschis nou abonament la care invităm pe toți amicii și prietenii noștri.

Prețul abonamentului

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șase luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șase luni	20 "
pe trei luni	10 "

Abonarea se poate face mai ușor prin mandate poștale.

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei”.

Réua lor consciință.

În ținutul Hunedórei, puținii Unguri, cari trăiesc pe-acolo ca funcționari, proprietari de moșii etc. se deșteptă noaptea din somn de tēmă, că Românii țin sfături ascunse prin biserică și fac conjurațiuni în med de noapte contra lor.

Care este cauza mării lor neliniște? De unde isvorăsc acele vedenii, ce-i deșteptă din somn și-i face să se cutremure?

În fața mării întruniri publice, ce s'a ținut Sâmbăta trecută în Paris și care, în numele libertății, a justiției și a umanității, și-a ridicat glasul său valoros în favoarea poporilor asuprite și nedreptățite din statul ungar, diarele maghiare de totă colórea strigă și tipă, că Maghiarii și Ungaria au ajuns să fiă obiectul celor mai nerușinate atacuri din partea unor agitatori naționaliști români, serbi etc., cari umple lumea de minciuni despre tirănia Maghiarilor și despre nemilósa asuprire a Slavilor și Românilor din Ungaria.

Lécă se simt așa de nevinovați, decă toate câte se spun despre ei și despre Ungaria sunt minciuni, atunci de ce se irită așa de mult, de ce sunt așa de amărite foile unguresci pentru sgomotul, ce se face în lume cu nisce „minciuni” și „false acușățiuni”?

Intre cei ce se silesc în tot chipul a goni vedeniile și spiritele rele, ce vin să neliniștească sufletele patrioților stăpânitori dela noi, e și Sécuiul Bartha dela „Magyarország”. Ca mare opozițional, ce este, el firesce caută a arunca totă vina pentru periculósa opiniune publică, ce se forméză în Europa în contra Ungurilor, în spinarea guvernului, care a neglijat, de-a lumina streinătatea cum se cuvine și n'a știut să folosescă fondurile și influența, de care dispune, pentru a paralisa acel pericol.

Dér d-l Bartha Miklos, în niusința acésta, se apropie într-o câțva de adevăr, însă numai în ce privește descrierea acelui pericol, de care se ved amenințați ađi Maghiarii, cu tote sfertările, ce le fac bătând toba cea mare a milenului. „Trebuie să ținem seama” — dice el în „Magyarország”, — „că adversarii noștri au pornit răboiul lor în numele libertății. Va să dică ei se folosesc de cea mai susceptibilă devisă. Cine ar puté să rămână indiferent vedând o luptă, a căreia țintă finală este libertatea? Cu devisa libertății se făuresc acușățiuni contra noastră: în Viena sub conducerea primarului de-acolo; în București sub conducerea Ligei, ér în Paris sub conducerea unui fost ministru de externe. Acușățiuni se susțin de ani de zile; repetate fiind de multe ori, învinuirile încep să fiă credute... Astfel se forméză contra noastră o opiniune publică... Națiunea maghiară cea cavalerescă, curagióasă, iubitoare de libertate și tolerantă, din cauza slăbiciunii guvernului noastre a devenit în ochii poporilor europene națiunea cea mai urgisită”.

Décă este așa, decă numai neglijența guvernului în a informa mai bine streinătatea asupra stărilor paradisiace dela noi a cauzat toate neajunsurile de până acum, atunci de ce nu pot dormi liniștiți patrioții unguri din Hunedóra? De ce-i mustră consciința ziua și noaptea, gândindu-se la conlocuitorii lor români?

Asta o înțeleg foarte bine cei dela „Magyarország” și, firesce, că nu le vine la socotélă a merge cu sinceritatea până a spune adevărul despre acele curioase vedenii, cari răpesc conaționalilor aflători printre Români liniștea sufletescă, căci de-ar spune-o, ar da înșiși cea mai puternică armă în mâinile aceluia, cari îi acuză, că calcă libertatea conlocuitorilor lor.

Minciuna poate să cauzeze multe neplăceri celuia, contra căruia se îndreptă. Nu poate însă nici-o dată să prindă rădăcină față cu adevărul, séu cel puțin nu poate avé efect pentru durată.

Când însă înșiși Ungurii recunosc, că de ani de zile se susțin acușățiuni contra Maghiarilor în opiniunea publică europeană, care s'a format în contra lor; când în mijlocul celor mai mari triumfuri, ce pretind, că le-au dobândit de când s'au sălășluit în Europa, îi ustură așa de mult rezoluțiunea luată la Paris de adunarea ținută sub președința fostului ministru Flourens: atunci de ce nu mai poate fi vorba de minciuni, ci numai de-o tristă realitate, care nu se sterge prin aceea, că „Pesti Naplo” insultă pe Flourens numindu-l „cel mai impertinent vênător de reclame”.

Ungurii din Hunedóra vor ști mai bine, ce să credă despre aceste desparate demersuri.

Impăcarea României cu Grecia.

Privitor la reluarea relațiilor diplomatice ale guvernului român cu Grecia, cetim în „Epoca” din București următoarele:

În primăvara anului 1892 a încetat din viață la Nizza archimilionarul Zappa. El a lăsat o avere de peste 20 milioane de lei, o sumă enormă, pe care a agonisit-o în România în timp pe vre-o 30 de ani.

La vârsta de 20 de ani a venit în țără fără a avea absolut nici o avere; dându-se drept Român macedonean, cu timpul i-s'a recunoscut și calitatea de cetățean român.

Spre uimirea tututorra el a lăsat întréga sa avere statului grecesc, desmoștenind pe rudele sale și nelăsând nici un ban pentru instituțiile culturale ale țării unde s'a îmbogățit atât de repede.

Legile noastre însă nu permit ca un stat străin să moștenească imobile și guvernul conservator a deferit cazul justiției. În aceleași timp au intervenit și moștenitorii de sânge ai decedatului și punerea lor în posesiunea imensei averi.

Pe atunci izbucnise în Grecia criza financiară, care duréză și ađi. Guvernul grecesc a ațergat la milioanele lui Zappa în speranță, că va putea să salveze situația financiară a statului și a cerut guvernului român ca Grecia să fiă pusă imediat în posesia averii. D-l Al. Lahovari a răspuns însă guvernului grec să se adreseze justiției române.

De aici a izbucnit conflictul diplomatic între România și Grecia, acésta din urmă pretindând, că diferendul să fiă tranșat pe cale diplomatică, ér guvernul nostru deferind cazul justiției.

Ministru plenipotențiar al Greciei era la acea vreme d-l Paparigopoulos, un om nervos, nerăbdător și foarte șovnist. Pentru d-sa testamentul era inatacabil și nu i-se părea anormal, ca o chestiune de drept să fiă rezolvată pe cale diplomatică, cu înconjurarea instanțelor judecătorești.

D-l Al. Lahovari a refuzat categoric să dea satisfacere pretențiilor Greciei. Drept consecință, guvernul grecesc de atunci a rechemat pe reprezentanții săi diplomați și consulari din țără, creșând, că prin acésta măsură pripită va face impresie asupra guvernului român.

Faptul guvernului grecesc n'a produs însă nici un efect.

D-l Al. Lahovari a supus cazul celor mai distinși jurisoconșulți străini, cari au

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Michail Kogálniceanu

— Publicistul —

Înainte de a părăsi țera spre a se duce să studieze în străinătate, Kogálniceanu dedese semne de precocitate literară ca nici unul din contemporanii săi. La 1834 adevărat în vârstă numai de 17 ani, el publicase viața poetului Chrisoverghi. În Berlin el se făcu cunoscut printr'un articol tipărit în *Magasin für die Literatur des Auslandes* asupra literaturii moldovenești (1836) și printr'un studiu în limba franceză asupra istoriei, moravurilor și limbei Țiganilor (1837), pe care-l serie după indemnul lui Alexandru Humboldt. În fine, tot în acel an, el dete la lumină întâiul volum din *Histoire de la Valachie, de la Moldavie et des Valaques Transdanubiens*. Planul acestei scrieri, cu deosebire interesantă pentru noi cuprindea trei volume: întâiul, istoria vechei Dacii și a coloniilor romane până

la întemeierea principatelor, precum și istoria Valachiei până la încheierea păcii dela Iași (1791); al doilea, istoria Moldovei dela desoălecarea lui Dragoș tot până la pacea dela Iași; al treilea, istoria amândor principate până la 1834, împreună cu un tablou al datinelor, obiceiurilor, legilor, transacțiilor comerciale, și o dare de seama asupra limbei și literaturii Românilor.

Din nenorocire, planul, așa cum îl concepuse autorul, nu se realiză pe deplin, și ceea-ce avem astăzi este numai volumul întâiu, opera încă a unui debutant, dér a unui debutant care promite un istoric de valóre. Până atunci, singura istorie națională publicată dincóce de Carpați erau cele două volume ale lui Aron Florian, cari se terminau cu mórtea lui Mihai Viteazul. Décă opera lui Aron Florian avea avantajul unei limbi vigoróse, scrierea lui Kogálniceanu îi era superióră prin faptul că introducea în cercetările sale capitole privitoare la viața socială, literară și politică, la instituțiile publice ale Românilor,

despre cari Florian nu pomenea nici măcar în treacăt. Dela întâia sa aparițiune pe arena publicității, Kogálniceanu dovedea înălțime de concepție și întindere de cercetări, cunoscință seriósă de isvóre, pe când Florian se mărghinea mai numai la Engel. Însă pe când Florian scria ca Român doritor de a-și vedea țera liberă și mare, de a deștepta în compatrioții săi mândria de sine și demnitatea națională, Kogálniceanu vedea pe lângă toate acestea bunătatea părintescă a Rusiei pentru Români și necesitatea pentru aceștia de a se lipi cât mai strins de dânsa.

În adevăr, étă ce cetim la pag. 403 a acestei opere, care introduse pe Kogálniceanu în tainele musei Klio: „Adesea a fost acuzată Rusia și este acuzată chiar astăzi de ambițiune, pentru că a voit să-și statornicescă protecțiunea asupra Moldo-Valachiei. Dér pacea dela Adrianopol nu este óre cea mai puternică dovadă despre curățenia intențiilor ei? În protecțiunea Rusiei, eu ved numai dreptatea, un interes inspirat de dragostea creștinescă pentru

popórele nenorocite. De vécuri există o tradiție în Moldova și Valachia, care dice că mântuirea noastră va veni dela Nord. Tóte ne legă de Rusia; ea este muma noastră.... Noi suntem prea slabi; nu vom putea face nimic fără Rusia, care a fost în totdeuna apărătoarea noastră, care ne-a dat înapoi drepturile noastre, libertățile noastre, care ne-a înscris din nou în rândul națiunilor și ne-a dat puțină civilizație ce posedăm.”

Și acestea le scria mâna lui Kogálniceanu după ce Rusia ne luase Basarabia la 1812, și pe când baronul de Rückmann infurizase în textul Regulamentului acel articol, prin care Adunarea era oprită de a face o schimbare într'insal, chiar cu consimțământul Domnului, fără prealabila încuviințarea a Curții Suzerane și a Curții Protectóre!

Mulți Români se înșelaseră asupra intențiilor rusești când cetiră partea privitoare la Principate din Tractatul dela Adrianopol; dér aceștia se desamăgiră îndată ce vécură pe consuli rusești dând

Fiă-care elevă primită se aducă cu sine: Schimburi și fuste 6 din fiă-care, 12 batiste, cel puțin 6 ciorapi (strimfi) de colorie închisă, 1 ploar, încălțăminte trebuincioasă și superindumentele de lipsă cu manta de veră și iernă. O saltea (strosack), o plapomă, 3 ciarșafuri (lepedee de pat), 3 ciarșafuri de plapomă, 4 fețe albe de perină, 1—2 perini, 3 servete, 4 ștergare, 2 pepteni unul de și altul rar, perie de dinți, de haine și de călțăminte, și săpun.

Elevetele din internat vor primi uniformă, care constă din o haină, 2 surte în forma unei haine, o pălărie de vară, cari se procură în Beiuș sub conducerea direcțiunii internatului. Prețul uniformei este cuprins în suma amintită de 150 fl.

Suplicantele au să-și înainteze petițiunile pentru primire la: Veneratul Ordinariat diecesan gr. cat. de Oradea-Mare până în 15 August a. c.

Petițiunile sunt de-a se instrui: 1) cu carte de botez; 2) Testimoniu școlastic; 3) atestat medical; 4) atestat de revacuinare. Doritorile de-a obține stipendiu vor aceluși și un atestat comunal despre poziția și starea materială a lor, eventual a părinților lor.

Elevetele din internat vor primi următoarea proviziune: cuartir, întreținere, afară de orele de prelecțiuni vor avea în anumite ore din și ora de conversația în limba maghiară, germană, eventual și în limba franceză.

Elevetele școlii populare vor cerceta școala elementară populară de stat din loc,

er elevetele școlii oivile de cursul I. și al II-lea în școala internatului.

Cursul al III-lea și al IV-lea de școala civilă se va deschide cu începutul anului școlastic 1897/8.

Beiuș, 7 Iulie 1896.

Direcțiunea.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil Gregoriu Maior.

Publicare de concurs.

La „Internatul din Beiuș a fetelor orfane de preot din diecesa gr. c. româna din Oradea-Mare împreună cu școala civilă”, pe anul școlastic 1896/7, se escriu următoarele concursuri:

1) Unul pentru o directoare a internatului și școlii civile de odată, care are să fiă calificată pentru școlile civile din grupa limbistică-istorică, eventual matematică-științele naturale.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: a) soluțiune anuală de 800 fl., b) cuartir și întreținere în internat.

2) Altul de o învățătoare calificată pentru școlile civile din grupa: matematică-științele naturale, respective limbistică-istorică, care va implini și atacerile domestice din internat prin statute precisate.

Emolumentele învățătoarei sunt: a) Soluțiune anuală de 500 fl., b) cuartir și întreținere în internat.

3) Un post de guvernanta. Guvernanta va avea: a) Soluțiune anuală de 200 fl., b) cuartir și întreținere în internat și după un serviciu conștientos de 5 ani, un adaus de 50 fl.

4) Un post de bonă. Emolumentele bonei vor fi: a) Soluțiune anuală de 150 fl., b) cuartir și întreținere în internat și după un serviciu conștientos de 5 ani un adaus de 50 fl.

Competentele la aceste posturi trebuie să fiă de religiunea gr. cat.

Directora și învățătoarea să posedă pe lângă limba maternă română, limba maghiară și germană, cari vorbesc l. franceză, ori pot da instrucțiã și în forte-pian vor fi preferite.

Guvernanta și bona trebuie să știe conversa și în limba maghiară și germană.

Petițiunile instruite: 1) cu carte de botez; 2) testimoniu de calificatiune; 3) eventual alte acte despre anterioră aplicațiã; 4) atestat medical; 5) adevăriniță despre starea familiară — sunt de a se înainta la Veneratul Ordinariat diecesan gr. cat. de Oradea-Mare, până în 10 August a. c.

Directora și învățătoarea după un an de probă să vor definitivă.

Beiuș, 7 Iulie 1896.

Direcțiunea.

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 Iulie 1896.

Table with exchange rates for various currencies and goods like gold, silver, and bonds.

Cursul pietei Brașov.

Din 16 Iulie 1896.

Table with exchange rates for various currencies and goods like banknotes and silver.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1896.

Main railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predeal, Ghiriș-Turda, Copsa-mică-Sibiu-Avrig-Făgăraș, Simeria-Hunedora, Brașov-Zărnești, Mureș-Bistrița, Arad-Timișoara, Sibiu-Cisnădie, Sighișoara-Odorheiu-săcuesc) and train types.

Nota: Orele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încuadrați cu linii mai negre însemnă orele de noapte.